D·N
26/2 1954

Svensk utrikespolitik och den tyska frågan

I sitt föredrag i Publicistklubben den 13 januari, först för ett par dagar sedan tillgängligt i referat, rekommenderade utrikesminister den ryska linjen vid lösningen av den tyska frågan. "Ryssarna säger sig acceptera fria val under förutsättning att det befriade Tyskland inte skall ingå någon militärpakt med västmakterna, och de vill dra tillbaka sina trupper om de andra gör det. Man kan säga sig att om Tyskland återförenas på den nämnda vägen, vore detta ganska betydelsefullt för Sverige." Den kritik som riktats mot detta hänmdsvridande uttalande har uppkallat de socialdemokratiska huvudstadstidningarna till ett något tveksamt försvar. Morgon-Tidningen nöjer sig med att antyda att Dagens Nyheters referat är en indiskretion; det omnämns inte att detta referat står tryckt i Publicistklubbens årsbok 1954. Aftontidningen instämmer med hr Undén; om ryssarna och amerikanerna utnyttjade Tyskland, innebure detta "att en friktionsyta dem emellan förvann", och en sådan lösning "borde inte bara vara ett svenskt, utan även ett franskt, holländskt och belgiskt intresse". Det skulle alltså vara nästan självklart att ett neutralt Tyskland vore önskvärt, man tycks inte ha reda på att majoriteten inom alla de socialdemokratiska partierna i alla väststater önskar ett samgående mellan Tyskland och Västern och att till och med det ryska förslagen, åtminstone i tredje tidning, Ny Tid, gör saken ännu enklare för sig; det påstås att Publicistklubbens tryckta årsbok inte får användas för referat i pressen — en dyrbar tanke.

De skilda metoderna att värja hr Undén visar att hans drabanter i pressen befinner sig i en besvärlig situation. Förvisso är det svårt att försvara att en svensk utrikesminister inför svenska tidningsmän anbefaller den ryska linjen i den tyska frågan, här är ett flagrant avsteg från den av utrikesledningen så ofta hävdade uppfattningen att neutrala politiker inte bör ta ställning till konflikterna mellan andra makter. Men ännu värre är att själva ståndpunkten i sak ter sig så farlig och verklighetsfrämmande. Ett neutralt och försvarslöst — eller i varje fall med ett mycket svagt försvar utrustat — Tyskland skulle vara bra för freden helt enkelt därför att det på detta sätt uppstod ett slags tomrum mellan Ryssland och västmakterna. Det är ju just frukten för att detta tomrum snabbt skulle kunna fyllas av ryska armémöer som gör att både västmakterna och Tyskland håller på en försvarsallians dem emellan. Det är knappast i hela den demokratiska världen finnas en politiker utanför det kommunistiska partiet (och Nennis-o-cialisterna i Italien) som skulle rekommendera Ryssl-nds och hr Undéns förslag.

Hur saken ses inom majoriteten av Västerns socialdemokratiska partier klarlades i onsdagens engelska underhusdebatt av Herbert Morrison, andre man inom labourpartiet. Han underströk i anslutning till utrikesminister Edens tal vådan av ett neutralt, obeväpnat Tyskland, vilket han i händelse av krig beteckn-de som en direkt inbjudan till anfall för att så fort som möjligt komma i besittning av landets rika resurser. I en tidningsartikel ett par dagar tidigare framhöll Morrison att om det blir krig är det i allas intresse att de ryska trupperna står så långt öster ut som möjligt. "Under dessa förhållanden och då Berlinkonferensen inte har framkommit med något alternativ är en snabb integration av Västeuropas försvar och bibehållandet av de amerikanska styrkorna och baserna i Europa av största betydelse — inte för att vi vill börja krig, utan för att förekomma krig." Länder som inte bidrar till det demokratiska försvaret bör öka sina militära ansträngningar; "ingenting uppmuntrar en diktator mera än demokrater som inte kan fatta något bestämt beslut." Antingen bör en Europaarmé inrättas eller bör Västtyskland ingå i Atlantpakten. "Jag vet att det ännu finns människor som skulle vilja se Ost- och Västtyskland permanent avrustade, isolerade och neutraliserade. Detta har alltid synts mig vara den därmaktigaste politiken av alla."

Förbrukade diktatorer

Det har varit vanligt att betrakta general Naguib som Egyptens diktator. Benämningen har kunnat förefalla självklar. Det var Naguib som utåt stod i spetsen för den militära junta som i juli 1952 störtade kung Faruk, då Naguib blev överbefälhavare och ordförande i det s. k. revolutionära råd som alltjämt utgör Egyptens verkliga regering. Ett par månader senare blev han premärminister och vid republikens införande förra sommaren dessutom president. Med alla dessa nycklposter samlade i sin hand kunde Naguib förmodas inta en dominerande maktställning.

I själva verket har det sedan närmare ett år tillbaka funnits åtskilliga vittnesbörd som pekat i en helt annan riktning. De har gått ut på att Naguib hållit på att förvandlas till en galjonsfigur. Hans enorma popularitet förnekas inte av någon iakttagare — en omständighet som kan bli besvärande för de relativt obekanta maktsträvare som nu öppet skjutit honom åt sidan. Men enighet tycks råda om att representationen för Naguibs del tagit överhand över 'politiken på ett sätt som försvagat hans verkliga inflytande. "Medan Naguib far omkring i extratåg, hälsad av befolkningens stereotypa hänförelse, för att, kringvärvd av fotografernas blixtar, dela ut kläder och sötsaker till de fattiga och ropa ut revolutionens manande slagord, 'Enighet, disciplin, arbete', sitter vice premiärministern, överstelöjtnant Gamal Abdel Nasser, och hans i flera fall fanatiskt anhängda medarbetare i Kairo och sköter de egentliga regeringsangelägenheterna." Så hette det i en korrespondens från Kairo i november i fjol, och redan i maj förra året hade i en amerikansk tidskrift Nasser förklarats vara "på väg att bli den verkliga makthavaren i den egyptiska militärjuntan, vilktigare än till och med Naguib".

Som någon sensation kommer under sådana förhållanden knappast dorsdagens meddelande att Egyptens revolutionära råd på onsdagen "beviljat statschefen (dvs. Naguib) avsked på dennes egen begäran". Inte ens i den officiella kommunikén vill man emellertid skaka intrycket av något frivilligt tillbakaträdande; det talas om hur Naguibs under hot om avgång skulle ha begärt ökade maktbefogenheter och hur det revolutionära rådet vägrat bevilja honon sådana, vilket vållat en "psykologisk kris" och presidenten-premärministerns avgång (av allt att döma också inspärrande). De reella motsättningarna mellan Naguib och Nasser kan än så länge endast bli föremål för gissningar. Möjligt är att Naguib efter att ha satt sin egen makt bli allt mindre sökt hejda denna utveckling och velat hävda sig inför det revolutionära rådet och att detta vållat krisen. Insatt i sitt sammanhang framstår närmast Naguibs avgång som en förr eller senare oundviklig följd av den faktiska maktförskjutningen i Egypten.

Man fäster sig vid hur det i den officiella kommunikén — utanbetad av den för sin extrema nationalism beryktade propagandaministern Salem — förklaras att Naguib inte från början deltog i den officerssammansvärjning som medförde Faruks fall, utan "gjordes till ledare på grund av sin bemärmelse". Avsikten är utan tvivel att rycka undan den grundpelare för Naguibs popularitet som bestått i hans anförarskap vid 1952 års revolution. Mycket tyder på att kommunikén rymmer en ansenlig kärna av sanning; redan kort efter revolutionen kom det fram uppgifter som gav vid handen att Nasser och hans kamrater var de verkliga ledarna och att dessa först några dagar före kuppen hade vänt sig till Naguib och invigt honom i sina planer. Någon historieförfalskning av kommunistiskt slag är det alltså inte fråga om.

Vad beträffar innebörden på längre sikt av Naguibs fall och Nassers uppstigande, så är det tydligt att den senare företräder en mera utpräglad nationalism och engelskfientlighet än Naguib, som kan antas ha fört moderationens talan i det revolutionära rådet. I London råder av allt att döma en utpräglad pessimism, vilken i första hand gäller möjligheten att träffa en överenskommelse om Suezkanalen. Under förhandlingarna i kanalfrågan — vilka avbröts i höstas — spelade Nasser en viktig roll och lär ha visat sig orubblig i sitt krav på oinskränkt egyptisk kontroll över de kvarvarande brittiska teknikerna. Trevare från turkisk sida om en överenskommelse om Mellersta Österns försvar har han nyligen avvisat med orden att "Västern inte kommer att finna en enda areb som frågar efter den s. k. fria världens försvar och säkerhet".

Över huvud taget har utvecklingen i Mellersta Östern — med undantag för Persien och naturligtvis Israel — under det senaste året gått i riktning mot ökad främlingsfientlighet. Händelserna i Egypten ligger helt i linje med detta oroande perspektiv. När det gäller Syrien — vars både formelle och reelle härskare, Shishakly, på torsdagskvällen rapporterades ha avgått — är det däremot möjligt att omvälvningen innebär en viss reträtt från den mest obförsonliga nationalismen. Tydligt är att Mellersta Östern befinner sig i en period av jäsande och omstörtningar, varvid mötet mellan modern demagogi och primitiva tänkesätt, mellan västerländska slagord och orientaliska reaktioner är det överlall framträdande ledmotivet.

PRESSGRANNAR

Det är fara värt att man dragit åt skattekruven för hårt, säger Göteborgs-Posten (fp) efter avgörandet om apriten:

Om verkan av åtgärden blir den att konsumtionen minskas, då har man all anledning att med tillfredsställelse se konsekvenserna. Men tyvärr är det risker för att eventuella minskningar i inköp leder till hembränning och smuggling. Erfarenheterna från Norge och Finland och från vårt eget land på 1930-talet kan man icke utan vidare nonchalera.

Finansministern "fick sina spritmiljoner, men av en riksdag som var ytterst motvillig. Den ringa majoriteten i andra kammaren är också beteckn-nde för svagheten i hans egen argumentering, anser Handelstidningen (fp):

Hans hänvisning till nykterhetens karaktäristeras bäst med marxistisk terminologi som den ideologiska överbyggnaden på profitintresset, men för Skölds är ett kvalificerat fall, ty han tror inte själv på sin ideologi och begär vinst inte att någon annan skall göra det åt honom.

Morgon-Tidningen (s) är emellertid belåten med både ideologin och tillvägagången:

Vägledande för majoritetens ståndpunkt var det faktum att närmare 100 miljoner måste skaffas i statsinkomster, att en höjning av den direkta beskattningen knappast utgör ett realistiskt förslag och att väsentliga utgiftsinskränkningar icke torde ligga inom räckhåll. I en sådan situation må man tycka aldrig så illa om en utväg som den nu beträdda: mängen anser den likväl som den minst onda.

Det finns ingen anledning att medborgaren skall betraktas som mindre lojal därför att han menar att ett fritt konsumtionsval även på spritstyrkernas område bör tillåtas utan straffbeskattning, yttrar Sydsvenska Dagbladet (h). Att detta säges innebär ingen underskattning av de sorgliga verkningar som fylleriet har.

Det var för övrigt föga lyckligt att, som skedde, tvinga riksdagen att först ta ställning till skattehöjningarna och sedan till nykterhetslagstiftningen. Så ofta som de nykterhetspolitiska motiven sammanblandas med de fiskalistiska i debatten hade det varit lämpligare att samordna de olika förslagen.

Det råder en stark reaktion mot de höga spritskatterna även bland måttlighetsförfararna. Risken för kögmotstånd kan inte längre negligeras, allra minst av finansministern, anmärker Skånska Dagbladet (bf):

Man har tydligen kommit dithän att inte heller spritskatten kan höjas mer. Behållningen av debatten kan sägas vara de förskräcker därom som kom från bevillningsutskottet.

Upsala Nya Tidning (fp) inpassar:

Skattehöjningen på sprit skulle enligt regeringsidén under alla omständigheter leda till förbättrade statsinkomster. På den grunden återstår en intressant slutsats som möjligen kan dras bland de socialdemokrater och bondeförbundare som ansett att spritskatten kunde sättas lägre än den nu blivit: behovet av och möjligheterna till en skattesänkning kan tillgodoses då frågan om statsskatten slutbehandlas i maj. Eller är det många endast när det gäller metallindustriens höga spritskatterna som partilinjerna kan överskridas?

"Mot folkets vilja" är Svenska Dagbladets (h) rubrik på skattebeslutet:

Utan överdrift kan göras gällande, att riksdagsbeslutet står i klar motsättning till den uppfattning som deflas av en överväldigande majoritet av svenska folket. De protester mot tanken att ytterligare skärpa den redan tillräckligt hårda spritbeskattningen, som kommit till uttryck från skilda håll, ha klart konstaderats. Det är därvid anmärkningsvärt att man från socialdemokratisk sida inte tagit hänsyn till opinionen hos fackföreningsfolket.

Vestmanlands Läns Tidning (fp) har lagt märke till att hr Skölds svarande ingenting på sina partivänners varningar mot att komma med ytterligare spritskattehöjningar:

Redan tidigare har han sagt, att det inte skulle komma några sådana förslag i samband med motbokens slopande. Men några garantier för framtiden säkrar han sig nog att lämna. Tar man bort motboken, så har man sedan knappast några emot-ärt vapen kvar mot en eventuellt stigande alkoholkonsumtion än ytterligare prishöjningar. Det vore oförsvarligt att avvärja sig det vapnet i otid.

Svenska Morgonbladet (fp) låter evangeliska toner ljuda:

Som hr Sköld mycket riktigt framhöll har alla skatter på umbärliga varor något av frivilligtet över sig. Har jag inte rätt, hur jag möjligtvis att komma ifrån dem. För den, som nu tar ut full spritranson, men hädanefter nöjer sig mer den med sex liter pr år, blir det ingen skattehöjning. Går man något liknande med tobaksingen, blir det ekonomiska resultatet enahanda, varjämte man skördar en icke obetydlig vinst ur hälsosynpunkt.

Hr Sköld tycks till allt annat också vara hälsovårdsminister.

Programråd formar TV-veckan
Kommersiella inslag en nyhet

Ett programråd har tillsatts för TV-försöksverksamheten till våren, — om det blir i april eller maj är ännu inte klart. Vid sammanträdet med rådet har riktlinjer dragits upp för veckans program. En nyhet för Europa är att s. k. kontressentprogram (sponsorprogram) i viss utsträckning skall förekomma. De är av kommersiell natur.

Försöksändningen avser att ge prov på televisionens möjligheter att i bild och ljud förmedla intryck från skilda områden, såsom teater, musik, konst, baletl, idrott och hobbyverksamhet. Sändningarna kommer vidare att omfatta språkundervisning, barnprogram och instruktiva humorderprogram. I de underhållningsprogram som kommer att sändas medverkar flera av värt lands främsta artister. Andaktstimmar skall sändas från såväl statskyrkan som frikyrkorelsen. Som dagligen återkommande programpunkter finner man också dagnyheter och väderleksrapporter med en för televisionen speciell utformning.

Rådet består av riksdagsman Torsten Bengtson, direktör Sture Dahlborn, reklamchefen Lage Ekwall, fil. dr Olof Lagercrantz, direktör Sture Lättman, fru Marit Neymark, överste Torsten Wiklund och förste byråinspektör Ivar Österström, ordförande.

Tre av programrådets medlemmar behandlar sig med TV-mottagaren: från vänster överste Torsten Wiklund, riksdagsman Torsten Bengtson och fru Marit Neymark.

Spårvägsintermezzot behandlas ej av HD

Målet om spårvägsintermezzot den 31 augusti 1952 på Lidingövägen i Stockholm med en läkare samt föraren och konduktören på tågets slapvagn som huvudagaranden bar nu fått sin epilog genom att högsta domstolen avslagit åklagarens ansökan om prövning av hovrättsdomen i målet.

Rådhusrätten hade ogillat åklagarens talan mot läkaren men dömt de båda spårvägsmännen att böta för rättsstridigt tvång. Hovrätten fann emellertid att läkaren förbrutit sig mot bestämmelserna i ordningsstadgan för spårvägs- och busstrafiken genom att efter tillfrågelse ej gå av spårvagnen. Därför dömde han att böta 100 kr. Då båda spårvägsmännens klagomål ogillades av hovrätten. Genom HD:s avslag på prövningsansökan står nu hovrättsdomen fast.

SS-konduktör åtalad för misshandel

En spårvagnskonduktör har åtalats för misshandel. Han hade på nyårsafton knuffat av en kontorist som hoppat på en i gång varande spårvagn. Kontoristen fick en del skador vid fallet. Konduktören bestrider och påstår att kontoristen dels varit påverkad av sprit, dels fallit av vagnen när han försökt mäta ett slag mot konduktören. Kontoristen har åberopat en kamrat som såg händelsen, och denne säger att konduktören fattat tag i kontoristens kläder och knuffat av honom.

Tioåringar tog 200 kr. i Brommaaffär.

Två pojkar i tioårsåldern tog på torsdagsmiddagen närmare 200 kr. i en tobaksaffär på Tunnlandsvägen i Bromma. Pojkarna kom in i affären för att köpa snask. Ladan till kassaapparaten stod öppen, och i ett obevakat ögonblick böjde sig den ene över disken och tagmade åt sig en sedelbunt. Ögonblicket därefter var pojkarna försvunna. Ingen i affären kom sig för att stoppa dem. Man ringde radiopolisen, som efter en stund fick tag i pojkarna. Pengarna hade de kvar, och de återlämnades till affären.

Annons

Spar vackra slantar, få vackra kläder genom Saltsjöbadståktens kontrakt. Ring 19 02 80 eller lämna in i någon av våra affärer.

von Engeström: "Ohlssons förklaring inte tillfredsställande"

Påminnelser har nu ingivits till JO av professor Sigfrid von Engeström i Uppsala med anledning av överkonstapel Folke Ohlssons förklaring över von Engeströms anmälan mot honom och utredningen i ärendet.

Professor von Engeström framhåller endast att Ohlssons förklaring såtillvida är mindre tillfredsställande som det på vissa punkter inte råder överensstämmelse mellan dels Ohlssons lika utsagor inbördes, dels dessa utsagor och framkomna fakta. Han anhåller att JO skall vidta de åtgärder som kan finnas påkallade av utredningen.

Befordringsutsikter vid armén blir större

De som under de närmaste åren söker sig till militärskolet vid armens kommer att bjudas synnerligen goda befordringsutsikter, framhåller kapten S. Werner i en artikel i armeledningens tidskrift Armémytt.

Under 1900-talet går de stora årskullarna av nuvarande officerare och underofficerare in i pensionsåldern samtidigt som de som nu väljer officers- eller underbefälsyrket vid armén kommer i ålder för befordran till kapten och fanjunkare. Pensionsavgångarna blir då så stora att man inom både officers- och underofficersgraderna kan räkna med en nära nog lika god befordringstur som under 1940-talet.

Examen.

Med. lic.-examen avlades på torsdagen i Lund av Åke Appelgren, Id. (TT, Lund.)

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
för riksanstal. 22 40 20
Telegramadress: *Dagnyheter*
Postgiro 1658 (för annonser) nummer 1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: Herbert Tingsten (träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: *Leif Ståhlberg*
Rotationschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedenius*
Dagens Nyheters Aktiebolag
Verkst. direktör: *Helge Hedborn*
PRENUMERATIONSPRISER
A — Stockholmsupplagan
Stor-Stockholms övriga tidningsområde ingår
Månad ..... kr. 6:50 6:—
Kvartal ..... » 19:— 17:50
Halvår ..... » 37:50 34:50
Helår ..... » 75:— 69:—
ANNONSPRISLISTA
daterad 1/1 1954 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1954.

STOCKHOLMS ENSKILDA BANK

GRUNDAD 1856

TILL FÖRETAGSAMHETENS TJÄNST

Max. tillskärsdjup 180 mm
Max. tillskärsbl 100 mm
Matningshastighet 8 st varierande mellan 3,4 och 20,5 m/min.

Vår nya listhyvel HL-M tillverkas med 4, 5 eller 6 kuttrar. Genom olika utföranden av HL-M en maskin, som kan anpassas efter varierande hyvlingsarbete, antingen det gäller lättverk, lamellgång eller den av er arbete, som förekommer vid tillverkning av byggnadssnickerier, inredningar etc. HL-M maskinerna snabbt och bekvämt, kuttrar och matningen drivas från separata motorer.

Inforda affärt och specialprospekt

WACO INGENIÖRSFIRMAN ALB. J. WAHLBECK AB
HALMSTAD TEL 16210

ALEXANDER'S
DANDIE DINMONT
SCOTCH WHISKY

Be sure — it's dandy!

A. ALEXANDER & CO. LTD., LEITH, SCOTLAND

Förnäm exklusiv modell
17 rubiner · Antimagnetisk
Stötsäker · Vattentät
Okrossbart glas · Från 151:-

världs berömt för sin tid...

VULCAIN

HOS LANDETS STJÄRNURMAKARE

GÖTA VISAR
Modenytt från England

15.50

Passa på medan urvalet är störst

16.50

19.50

18.50

Hattar till sensationspriser — i utsökta modefärger och eleganta modeller

Götgatan 39

Göta hattlager

Götgatan 39

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.